

ljem vred v vlažno klet. Tam vas počaka popolnoma svež do meseca maja in začne krasno poganjati. Takrat ga previdno denimo iz ježičja in ga posadimo na vrt ali na drugi prostor. Zemlja naj bo dobro prenojena, v jeseni prekopana in spomladi zopet prekopana in rahlo napravljena. Napravimo gredice kakor za setev smrekovega semena, po dolgem ali počez 5 do 6 cm globoke jarke. V te položimo kostanjevo zrnje 5 cm eden od drugega. Kostanj pri vlaganju potrosimo s karbitnim prahom, da ga miši ne zavohajo. Dobro je tudi, da vmes narežemo drobnega brinja in ko smo ga tako pred mišmi zavarovali, ga z rahlo zemljo zasipljemo. Tako posajen kostanj je siguren in zraste že prvo leto do 50 cm. Take sadike že drugo leto smemo posaditi na stalno mesto. Ako hočemo zasaditi za gozd, posadimo do 2 m daljave, ako pa hočemo, da nam žlahtni kostanj služi kot sadonosnik, ga pa posadimo od 10 do 15 m razdalje. Kakor je lega, ga cepimo z debelim kostanjem in maronom, ki lepo raste in zrastejo mladike od 50 cm do 1 m že prvo leto in ko doraste, poplača trud silno bogato. Sicer pa je kostanj ena najplemenitejših drevov, ker je v porabo lesa za kolje, za stavbe, za pohištvo in sode. Sad je za hrano ljudi, pitanje svinj in se drago proda, zato naj se kostanj bolj upošteva. Naj bi imel prvo mesto, ker ima bujno rast. Izmed vseh gozdnih sadik se kostanj najboljši obnese. Ako pa kdo želi natančnejšega pojasnila, sem vedno na razpolago iz svoje lastne prakse. — Ignac Vrabič, Stoperce, pošta Rogatec.

*

Mali zimski pedic.

Zopet se nam približuje zima, v kateri zadremlje vsa narava. Tudi sadno drevje stoji oropano krasnih plodov, za katere se je trudilo vse poletje. Mrzel veter gladi drevesa s svojo raskavo roko, pojoč melodijo, ki jo pozna samo priroda.

Ob tem jesenskem času se prikaže zahrbtni sovražnik sadjereje, to je mali zimski pedic, ki si ob tem času zagotavlja potomstvo. Je to majhen nočni metuljček, ki oživi samo na noč, dočim ždi po dnevi v kakem varnem kotičku. Samica nima kril, ampak samo štiri kratke izrastke, zato leze po debelu, dočim samec leta, ker ima krila. Po oploditvi on pogine, samica pa leze na vrh drevesa, kjer izleže okrog tristo do štiristo jajčec. Toplo spomladansko solnce prikljiče iz jajčec majhne gosenice, ki objedajo v začetku cvetje, nato pa mlado listje. Posebno letos je bilo opaziti, da so nekatera drevesa vsled zime malo ozelenela, pa še to so pedičeve gosenice docela požrle. Ta škodljivec ostane do meseca julija na drevju, kjer dosežejo njegove gosenice dolgot 2 do 3 cm. Vsaka gosenica se spusti po pajčevinasti niti, ki ji izhaja na zadaj se nahajajoči bradavički na zemljo, kjer se zabubi. Kot buba ostane v zemlji do tedaj, ko se pojavljajo prvi mrazovi. Tedaj prideta samec in samica iz zemlje, kjer se parita in samica

izleže na vrhu drevesa jajčeca. Drevje, na katerem gospodari ta škodljivec, zgleda kot bi bilo požgano. Ime mu je nadela njegova gosenica, ki kadar leze, srednji del telesa privzdiguje. Pravimo da pedi. Gosenice žro samo ponoči, dočim jih po dnevi redko opazimo.

Sredstev za zatiranje tega škodljivca je več. Škropi se z zeločnimi strupi, kakor arzokol, ali vsa ta sredstva so napram lepljivim pasovom malenkostna. S temi limancami ujamemo namreč samico, ki bi nam dala prihodnje leto 800 gosenic. Lepljive pasove pripravimo meseca oktobra na sledeč način: Dobi se poseben v ta namen prepariran papir, ki naj bo širok 15 cm, ga privežemo v višini naših rok okrog stebela. Deblo moramo na dotičnem mestu, kjer pride pas, ostrgati s strguljo. V sredini pasu namažemo za 3 cm na široko z lepilom. Najbolje lepilo je znamke Sotor in Uranja. V slučaju, ako lepivo odneha, zopet namažemo.

Dragi sadjarji, s tem člankom sem vas hotel opozoriti na škodljivca, ki bo v najkrajšem času postal katastrofalno zlo sadjarstva. Sklenimo posvetiti v tem letu nekaj ljubezni in požrtvovalnosti oni panogi kmetijstva, ki vas je mogoče rešila iz gospodarskega propadanja in ki vam zagotavlja boljšo bodočnost, namreč sadjereja.

*

Zadružna Samopomoč v Mariboru.

Vse zadrage v okolišu pododbora Zadružne Zveze v Mariboru so dobile pozive, da zbirajo člane za to občekoristno društvo, katerega namen je dati dedičem družstvenikov, oziroma od družstvenikov določenim osebam po smrti družstvenikov posmrtnino. Posmrtnina se ravna po številu članov, katere šteje vsak izmed štirih oddelkov pri društvu. — V prvem oddelku se plača za vsak slučaj smrti družstvenika pol dinarja in znaša posmrtnina največ Din 2500, v drugem oddelku se plača za vsak slučaj smrti družstvenika 1 Din in znaša posmrtnina največ 5000 Din, v tretjem oddelku se plača za vsak slučaj smrti 2 Din in znaša posmrtnina največ 10.000 Din, v četrtem oddelku se plača za vsak slučaj smrti 5 Din in znaša posmrtnina največ 25.000 Din. — Za pokritje poštnin in pisarniških stroškov se plača letni prispevek 5 Din. Cela posmrtnina se dobi po dvoletnem članstvu, po polletnem članstvu se dobi četrt posmrtnine, po enoletnem članstvu polovica posmrtnine.

Da se pridobi kot člane tudi mlajše osebe, je za iste dana v pravih ugodnost, da preneha po 20 letnem plačevanju plačevanje prispevkov v slučaju smrti članov.

Ob pristopu treba, da se zasužura takojšnje izplačilo posmrtnine v slučaju smrti člana, plačati za tri slučaje smrti članov naprej, kakor tudi plačati enkrat za vselej vpisnino in pristopnino. Plačila so nižja, kakor pri drugih sličnih društvih.

Vsi člani načelstev in nadzorstev

naših zadrug ter vsi zavedni zadrugarji naj postanejo člani tega prekornistnega društva! Vsa nadaljnja pojasnila dajejo posojilnice in zadrage, članice Zadružne Zveze v Ljubljani in društvo »Zadružna Samopomoč« v Mariboru, Miklošičeva ulica 2.

Čebelarški kotiček. Med kot zdravilo.

Že v minulih stoletjih se je pristni čebeln med rabil kot zdravilo. Ker se ni ohranilo navodilo, kako naj se med rabi v posameznih slučajih obolezlosti, je umevno, da je pri napačni uporabi izostal učinek, ki je pri pravi uporabi naravnost presenetljiv.

Veljalo je mnogo poizkusov, da zamoremo danes v posameznih slučajih obolezlosti dati navodila za rabo medu kot zdravilo; omejitmo se samo na bolezn, ki so naravnost čudovito ozdravile v tolikih slučajih, da je domišljija izključena.

Med kot pomirjevalno sredstvo za živčevje pri pomanjkanju mirnega spanja.

Vzemi vsak večer, ko si že legel v posteljo po 2 kavini žlici nerazredčenega medu, najsi bo tekoč ali že strjen in sicer hladnega, neugretega. Ne zavžij medu takoj, ampak zdrži ga toliko časa v ustih, da se razgreje na telesno toploto in s slinami dobro pomeša. Pri nekaterih osebah učinkuje ta način že prvi večer, pri zelo razdraženem živčevju še le po nekaj dneh. Najboljše učinkuje cvetlični (pomladni) med. Opozorjamo one osebe, ki se izogibajo sladkorja, ker se boje, da bi odebele, da med ne debeli kakor sladkor, nasprotno razkrajja celo ono toščo, ki jo kri odlaga na neljubi način na posamezna mesta človekovega telesa.

Med kot zdravilo proti vnetju sluznic v ustni votlini in temu vnetju sledečemu nahodu.

V slučaju vnetja ustne votline jemljejo bolniki med zmešan v vroči lipov čaj, kar je popolnoma napačno. Vsled vročine čaja izhlape eterična olja iz medu, vročina pa še bolj razdraži že itak vnete sluznice, ni čudno, da izostane vsak učinek. Ako hočemo potolažiti vnetje sluznic, moramo vzeti med nerazredčen in hladen, treba ga je zadrževati čimdalje v ustni votlini, predno se ga zavžije, saj ni želodec vnet ampak ustna votlina. Najbolj primeren za ta namen je pomladni med, a ga ne kaže vzeti več nego kavino žlico v presledkih po 2 uri, ker je med močno hranilo, ki bi v veliki množini zavžit prekomerno obremenil srce.

Popolnoma umevno je, da osebe, ki vživajo redno vsaki večer nerazredčen med kot tolažilo živčevja, ne poznajo vnetja sluznic v ustni votlini.

Med kot krepilo po prestani bolezni.

Med je hranilo, ki so ga čebele prebavile, je naravnost neverjetno prebavljiv človeškemu želodcu. Razven invertiranega sladkorja vsebuje med tudi železo in druge snovi, ki so potrebne za okrepčevanje organizma po prestani bolezni ali pri šibkih otrocih. Tu pridejo najbolj v poštev temne vrste medu. Na črni kruh namazan temen med krepki neverjetno naglo oslabele človeško telo. V ta namen se vzame redno le nerazredčen med, ki se ga namaže na kruh le toliko, da ne kaplja iz kruha.

Izgovor, da po medu zobje bolijo, ne držl. Resnici odgovarja, da med izčisti votline nagnitih zob, vsled česar pride živec v dotiko z zrakom in seveda zaboli. To je dobrohoten opomin, naj se podamo k zobozdravniku, da zaceli ranjene zobe v preveliko našo korist.

Med kot zdravilo pri obolenju želodca, pljuč, črev, obisti in mehurja.

Medtem, ko se rabi med pri prej opisanih obolenjih nerazredčen, se rabi pri teh obolenjih vedno le razredčen z vodo ali kako drugo pijačo, ki pa ne sme biti toplejša nego telesna toplota. V ta namen služi najbolje ne premrzla, postana voda. V navadno čašo se vlije postano vodo, vzame kavino žlico medu, ki se ga toliko časa meša z vodo, da se popolnoma raztopi. Opomniti je treba, da se med silno ne rad topi v vodi in je treba nekoliko vztrajnosti in potrpljenja, da se med popolnoma razdeli v vodi. V nobenem slučaju se ne sme pretiravati in navadna čaša je dovoljna množina za odraslo osebo in naj se jemlje v razdobju vsaj dveh ur. Po izkušnjah učinkuje vsak med zdravilno v teh slučajih obolenja, vendar je zdravilna moč posameznih vrst medu pri raznih obolenjih različna.

Za oboleli želodec je najboljši ajdov med, za pljuča pomladni in hojev med, za čreva, obisti in mehur pa je najboljši visoko poletni med pravega kostanja, ki mu primešamo polovico ajdovega.

Pripomnimo, da je z medom oslajena voda najcenejša in najbolj osvežujoča brezalkoholna pijača. Edino na kislo jedi, na primer solato ni priporočljivo piti take z medom oslajene vode, ker to prenese le malokateri želodec.

Med kot živilo v pecivu.

Ze prednamci so cenili pecivo oslajeno z medom. Medtem, ko obteži s sladkorjem oslajeno pecivo tudi zdravi želodec. Gospodinje to vedo, a pritožujejo se, da jim med med peko izteče. Vzrok je, da medu pred uporabo ne preprejo. Med se mora vsaj četrt ure izpostaviti vrenju, treba pa je paziti, da ne vzkipi kakor mleko, potem ohladi in je še le nato porabljiv. Ni treba posebno povdarjati, da gre v ta namen krona ajdovemu medu izmed vseh vrst medu.

K sklepu še nekoliko besed o redilnosti, lastnostih in nakupu medu.

Med živili zavzema med najodličnejše mesto, saj je dognano, da vsebuje med štirikrat toliko redilnih snovi kot meso.

Med je gosta tekočina in tehta en liter zrelega medu 1300 do 1430 gramov. Takoj po vrcanju (odjemanju) je med čist in prozoren, barva je lahko svetla kakor pri olivnem olju, rudečkasta ali temna, kakršna je pač vrsta. Med se mora hraniti v dobro zaprtih posodah, ker je zelo higroskopičen, navzame se vlage iz zraka in začneja kisati na površini. V dobro zaprti posodi se med sčasoma strdi, odtod ime strd in sicer, ako je bil zrel, se ves strdi, ako ni bil dovolj zrel pri odjemanju, se le deloma strdi. Med, ki se izpostavi v stekleni posodi več dni na soncu, se nerad strdi. Strjen med se napravi vedno lahko tekoč, ako se v zaprti posodi izpostavi soncu ali segreje na ta način, da se postavi zaprto posodo z medom v toplo vodo in polagoma (tekmo 24 ur) med steče brez škode na kakovost. Ako se pa med naglo ugreje na 50 ali več stopinj, izgubi veliko na okusu in vrednosti.

Cena medu je v zadnjih letih zelo padla. Danes se dobi med pri čebelarjih v množini do 5 kg po 20 do 25 Din po kakovosti, množine od 5 kg naprej se dobijo po 18 do 22 Din po kakovosti. Občinstvu je dana ugodna prilika, da si oskrbi po nizki ceni zdravilo in hranilo. Ako se bodo bolehnih poslužili medu kot zdravila, smo prepričani, da bo marsikateri zopet veselo dvignil glavo; in da smo to dosegli z našim člankom, bo za nas največje zaščenenje.

Kmet fantalinu, ki je kradel sadje: »Ali ti nisem že enkrat rekel, da te ne smem dobiti na mojem vrtu?« — »O, saj me še nimate,« je veselo odvrnil fant ter zbežal.

NAŠA DRUŠTVA

Proslava zlatomašniškega jubileja svetega očeta Pija XI. v zavodu šolskih sester v Mariboru, na praznik Kristusa Kralja, dne 27. oktobra 1929. Spored: Ob tričetrt na dvanajst predpoldne: (V poslopju ženskega učiteljskega, Samostanska ulica, pritličje, desno.) Otvoritev razstave cerkvenih paramentov, ki jo priredi Družba vednega češčenja Najsvetejšega Zakramenta. — Ob treh popoldne istotam, v telovadni dvorani misijonsko predavanje. Predava misijonar Stanko Podražaj D. J., ki odide 22. novembra tega leta v Indijo, o tej čudoviti deželi, zlasti o Bengaliji, o njenih ljudeh, navadah in verah, o boju krščanstva s tisočletnim poganstvom, o težavah in uspehih tega boja, o delu, žrtvah in upih naših misijonarjev. Prostovoljni darovi v prid Bengaliskim misijonom Družbe Jezusove se bodo pri vrodu v dvorano hvaležno sprejemali.

Št. Lovrenc na Pohorju. Preteklo nedeljo je bila v našem novem Društvenem domu posebna prireditev: Koncert pevskega društva »Maribor«. Velika dvorana je bila skoro polna. Navdušenje pa je rastlo od pesmi do pesmi. Pri »Flosarski« se pritrjevanje ni poleglo, dokler se ni zbor odločil, da jo še enkrat zapoje. »Maribor« se je s tem svojim nastopom pod vodstvom pevovodje g. Gašpariča uveljavil tudi na deželi kot naš najboljši koncertni zbor. Požrtvovalnemu prosvetnemu društvu v Št. Lovrencu, posebno še g. kaplanu Rančigaju, ki je dal pobudo za ta koncert, pa smo hvaležni za to prireditev.

Zg. Polskava. Naše neumorno delujoče izobraževalno društvo »Skala« nas razveseli zopet v nedeljo dne 27. oktobra ob treh po večernicah v društvenem domu s krasno zgodovinsko igro »Živa pokopana« v petih dejanjih. Domačini kakor sosedje, pridite pogledat to lepo igro, ne bo vam žal. Čisti dobiček je namenjen za nabavo novih knjig v društveno knjižnico. Ljubitelji dobre in lepe knjige, glejte, da hoste v zimskem času prišli na svoj račun!

Sv. Benedikt v Slov. goricah. Kakor že javljeno, proslavi benediški Orel v nedeljo dne 27. oktobra na praznik Kristusa Kralja 10 letnico svojega obstanka. Program bo sledeč: Pri rani sv. maši skupno sv. obhajilo članov domačega odseka. Ob devetih sprejem sosednjih odsekov. Po sprejemu odhod z godbo na čelu v cerkev k sv. maši. Prigoduje č. g. dr. Jeraj iz Maribora. Po maši bode v dvorani slavnostno zborovanje. Popoldne vprizore Orli in Orlice igro: »Devet križev ali krvava svatha na Tomaževem«. Na sporedu so še pevske točke, slavnostni govor in deklamacija. Prijatelji orlovstva in vsi, ki cenite delo orlovske organizacije na polju krščanske prosvete, pridite! Vabljeni tudi sosedje. — Bog živi!

Sv. Tomaž pri Ormožu. Tukajšnji orliški krožek priredi v nedeljo dne 27. oktobra na praznik Kristusa Kralja po večernicah lepo misijonsko igro »Skrivnostna zaroka«, ob enem z misijonskim govorom. Med odmori svira tamburaški zbor. Udeležite se te misijonske prireditve v kolikor mogoče velikem številu!

Polzela. Ob priliki cerkvenega opravila v Novem kloštru takozvanega »Klosterskega žegna«, katero se vrši v nedeljo dne 27. oktobra tega leta, se vrši popoldan v graščinski gostilni pri »Malerčku« velika vinska trgatav. Čisti dobiček gre za nove knjige trgatske knjižnice. Vabimo vse prijatelje sladkega grozdja in nove kapljice k obilni udeležbi. Na veselo svidenje!

Št. Andraž pri Velenju. Katoliško prosvetno društvo priredi v nedeljo dne 27. oktobra v društvenem domu vinsko trgatav. Na sporedu je tudi večje število pevskih točk. Vsi prijatelji poštene zabave in lepega petja iskreno vabljeni. — Odbor.

Dramlje. Orlovska družina priredi v nedeljo dne 27. oktobra tega leta v stari šoli akademijo s pestrim sporedom. Vsi prijatelji orlovskega mladinskega gibanja izkreno vabljeni. Bog živi!

Brežice ob Savi. Katoliško prosvetno društvo v Brežicah ob Savi ima v nedeljo dne 27. oktobra tega leta po osmi sv. maši v društvenih prostorih svoj občni zbor po običajnem sporedu. Vsi člani in prijatelji društva vabljeni!

Učitelj: »No, Jakec, kdaj je tvoj rojstni dan? — Jakec je nekoliko pomislil in dejal nato: »Jaz nimam rojstnega dne, ker sem rojen ponoči.«

Siromašen a šaljiv človek je obedoval dve obilici repe in kos črnega kruha. Po jedi stopi k oknu ter si začne z zobotrebem snažiti zobe: »Glej,« reče svoji ženi, »kako jaz soseda dražim. On zdaj misli, da sem opoldan meso južinal.«

Nek mesar je gnal dva vola. Šaljivec, ki ga je srečal, ga vpraša: »Kam pa vsi trije bratci?« — Mesar: »Mimo četrtega.«

Na obmejnem kolodvoru: »Vi prihajate iz Koroške. Ali imate pas?« — Potnik: »Ne, nosim naramnice!«

Pomota. Navihani tat je ukradel v gostilni več žlic ter bil pozvan pred sodišče. »Ali priznate tatvino?« je vprašal sodnik. »Priče so na razpolago.« — »Priznam,« je odgovoril. »Ne sodite pa me preostro, ker sem jih le pomotoma vzeli.« — »Kako je to mogoče?« je vprašal sodnik. »Mislim sem, da so srebrne, pa so le posrebrene.«

DOPISI

Št. Peter pri Mariboru. Tukajšnji Orel je priredil preteklo nedeljo dobro uspelo tombolo. — »Slovenski Gospodar« se dobiva tudi v trgovini našega trgovca g. Joško Majdiča, katerega Sempeterčanom toplo priporočamo. — Posestnik Fluher Ivan iz Trčove se je vračal s kolesom iz trgatve v Haložah. Pri Št. Janžu sta njega in spremljevalca napadla dva neznana fantalini, ter ga težko poškodovala. — S trgatvijo smo končali. Vselej lepe jeseni bodo tudi ostali poljski pridelki skoro spravljivi. — Izvanredno veliko se bodo letos selili viničarji in zamenjali svoje gospodarje. Viničarjem želimo dobrih gospodarjev, gospodarjem pa pridnih in marljivih viničarjev, obojim pa več zastopnosti in medsebojne ljubezni, in tedaj bodo v bodoče vsi zadovoljni.

Laško. V petek dne 18. oktobra je tu umrl g. Andrej Šoter — stari oče Volavšek. Z ravnim je preminul najstarejši mož v Laški fari. En mesec mu je še manjkalo, da bi izpolnil 93. leto. Bil je globoko veren, pobožen in značajan mož. Dve hčeri sta pri usmiljenih sestrah in sicer v Vojniki in Knittelfeldu v Avstriji. Katoliški časopisi in nabožni listi so bili stalni gost v tej hiši. Lep zgled je dajal vsem s svojo pobožnostjo. Dokler je le mogel, se je udeleževal svete maše vsak dan. Ta lep zgled naj ne izgine ne iz hiše in ne iz fare. Vsi ga bodo ohranili v častnem spominu. Njegovo splošno priljubljenost in ugled, ki ga je imel pri ljudeh, je dokazala udeležba pri pogrebu. Za vse trude in težave naj mu bo Bog večni plačnik!

Maribor. Vinski trgovci v Mariboru so letos pokupili izredno mnogo vinskega mošta. Računajo namreč, da bo letošnje vino imelo lepo ceno in se bo odprl tudi izvoz v Avstrijo in druge severne dežele. Trgatev v mariborski okolici bo še le te dni končana. Vinski mošt ima sedaj 22 do 25 stopinj sladkorja.